

De Projectgroep Torenvalken

De Torenvalk (*Falco tinnunculus*)

Wie kent hem niet? Biddend langs autowegen, boven weilanden. Het klassieke beeld van de torenvalk, kop naar beneden, staart gespreid, vleugelslagen indien nodig, biddend in de wind: onze meest voorkomende roofvogel.

Het vrouwtje.

Vrouwtjes zijn gemakkelijk te herkennen aan hun grotere formaat en de roodbruine en zwart gebandeerde kleur. De kop heeft een bruine kruin en de achterkop heeft fijne zwarte strepen. De wangen en keel zijn wit met een opvallende zwarte baardstreep. De mantel heeft donkere strepen die lopen in de bovenzvleugel dekveren. De gebandeerde stuit is iets grijzer bruin, de staart toont zes tot zeven opvallende donkere banden en een witte punt.

Het mannetje.

De kop van het mannetje is blauwgrijs met iets lichtere wangen, donkere baardstreep en vaal gele keelvlek. De mantel en bovenzvleugel dekveren zijn kastanje kleurig met zwarte vlekken, de stuit en staart zijn blauwgrijs op de brede zwarte eindband na. De rosig witte onderdelen met opvallende druppelvormige vlekken op borst en buik. De onderstaart dekveren zijn grijsachtig met een zwarte punt.

Broedgedrag.

Torenvalken broeden al op de leeftijd van een jaar en vormen waarschijnlijk een levenslange paarband.

Het nest wordt niet zelf gebouwd. Ze broeden in oude nesten, holten in gebouwen, torens en geplaatste nestkasten.

Vanaf midden april tot juni worden er door het vrouwtje 3 tot 6 eieren gelegd en, per ei, in 27-29 dagen uitgebroed.

Het legsel komt binnen een periode van 3 tot 5 dagen uit, de nestduur is

27 tot 32 dagen en na nog eens 30 dagen zijn de jongen zelfstandig.

Gewoonlijk gaat de familie daarna uit elkaar.

Het ringproject.

Het doel hiervan is om aan de weet te komen wat de vliegbewegingen van deze vogels zijn en hoe oud ze worden.

Wij proberen dan ook de jonge vogels op het nest te ringen en te registreren, wat niet altijd mee valt. En wij hopen dan, als men een dode torenvalk vindt welke geringd is, deze aan ons gemeld wordt. Het contactadres is: A.v.d.Heiden Tel: 0181-639826 of mobiel: 06-13752219.

Uit onderzoek is gebleken dat het sterftcijfer in het eerste jaar erg hoog is: ongeveer 80%. De jongen zijn vooral in de eerste maanden van hun zelfstandig leven nog weinig ervaren in het fourageren, in het zoeken van bescherming tegen slecht weer en in het ontwijken van allerlei gevaren.

torenvalk

De Projectgroep Torenvalken

Hoe het begon:

Om dat te weten moeten wij terug in de tijd, om precies te zijn begin 1977, toen enkele enthousiaste natuurliefhebbers van de KNNV afdeling Voorne in Brielle bijeen kwamen om een vogelwerkgroep op te richten, met als eerste doelstelling het torenvalkenbestand in onze regio in kaart te brengen.

In de daarop volgende zomer en herfst werden van bestaande groentenkisten waterdichte nestkasten gemaakt en in het vroege voorjaar 1978 op geschikte locaties opgehangen.

In de loop der jaren werden meer kasten geplaatst en liep de populatie gestaag op.

Zo bleek dat er in het jaar 1992 in totaal 66 kasten, verspreid over Voorne en Putten, aanwezig waren. In totaal betrof het 24 bezette nestkasten, wat een hoge bezettingsgraad was, met in totaal 83 pullen.

In 1993 werd besloten om het torenvalkenproject stop te zetten. De onderzoekers vonden dat het belangrijkste doel bereikt was, namelijk om de torenvalk weer volledig in onze streek terug te brengen, wat naar mijn mening uitstekend gelukt was.

In het voorjaar 2011 bleek dat het inmiddels weer onduidelijk was hoe het met het torenvalken bestand stond. De gegevens waren verouderd en niet meer bijgehouden. Besloten werd dat er op Voorne en Putten weer een volledige inventarisatie van torenvalkenkasten zou komen. Zodoende zijn een aantal mensen in het voorjaar 2011 bezig geweest om de kasten in kaart te brengen, met als resultaat dat er nog steeds een groot aantal kasten aanwezig is nl. 44. Op Voorne 29 en op Putten 15. Tevens werd in dat jaar ook gekeken naar de bezettingsgraad. Die bleek ten opzichte van 1993 drastisch te zijn teruggelopen, namelijk 24. In 2011 werden er 9 bezette kasten geteld en in 2012 ook 9. Wel positief is dat het aantal kasten weer toe nam naar 53, maar er was geen verhoging van de bezettingsgraad.

We hopen dan ook door meer kasten te plaatsen de bezettingsgraad weer omhoog te krijgen. Tot slot: tijdens het lezen van het VWG – rapport “15 jaar Torenvalken nestkasten” kwam ik een gedicht van C.J.v.d.Lee tegen, dat ik jullie niet wil onthouden:

*Langs de snelweg stond ze biddend
Boven de grasberm sturend met haar staart
In de auto vlogen zij er langs en zittend
Hadden zij slechts oog voor de wegenkaart*

*Met de kop schuin naar benee gebogen
Vleugel klappend, het lijf doodstil in de wind
Wie wordt door 't zien niet opgetogen
Zoekend totdat zij iets eetbaars vindt*

*Op volle snelheid slaan de vleugels heen en weer
Bewoog daar iets in 't gras naast de steen, evenwicht zoekend met de staart keer op keer
Is er niets te vinden, dan gaat zij honderd meter heen.*

Namens de Projectgroep Torenvalk, Sjaak Lobs.